PUOLUSTUS- JA ILMAILUTEOLLISUUS PIA RY

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Hallinto- ja turvallisuusjaosto

PUOLUSTUS- JA ILMAILUTEOLLISUUS PIA RY:N LAUSUNTO PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALAN TALOUSARVIOESITYKSESTÄ VUODELLE 2019

Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä 3 198 miljoonaa euroa. Talousarvioesitys ensi vuodelle on noin 11 % korkeampi kuin vuodelle 2018. Menojen nousu johtuu lähinnä Laivue2020 -hankkeen rahoitusosuudesta sekä hallitusohjelmaan perustuvasta puolustusbudjetin lisäyksestä, joka nousee 130 miljoonaan euroon vuonna 2019. Materiaalisen valmiuden osa talousarviosta näyttää siten nousevan, mutta varsinaisesta toiminnan tason korotuksesta ei kuitenkaan ole kyse.

PIA pitää erittäin tervetulleena 27.01 selvitysosan puolustusministeriölle asetettua toiminnallista tulostavoitetta materiaalipoliittisten linjausten toteutumisesta keskeisten hankkeiden ja kehittämisohjelmien toimeenpanossa. PIA toivoo, että tavoite pitää sisällään kaikkien keskeisten asiakirjojen linjaukset. Valtioneuvosto on eri päätöksissään ja asiakirjoissaan painottanut sitä, miten Puolustusvoimien suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen edellyttävät koko yhteiskunnan järjestelmien toimivuutta sekä kilpailukykyistä ja osaavaa suomalaista puolustus- ja turvallisuusteollisuutta. Valtioneuvosto on tunnistanut, että ulkoisen toimintaympäristön muutos edellyttää lyhyempää varautumisaikaa, mikä korostaa ennalta tehtyjen varautumistoimien merkitystä.

Keskeiset asiakirjat ovat:
- Puolustusministeriön materiaalipoliittinen osastrategia 2011
- Huoltovarmuuskriittinen teknologia, tuotanto ja osaaminen (HTTO), työryhmän loppuraportti 2012
- Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista 2013
- Valtioneuvoston periaatepäätös: Suomen puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan turvaaminen 2016
- Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista 2018 (valmisteilla)
- Puolustusselonteko, VN 2017
- Teollinen yhteistyö puolustushankinnoissa, PLM 2017
- Osaamisen huoltovarmuus Suomen puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan turvaamisessa, VTT 2017
- Strategisten hankkeiden epäsuoran teollisen yhteistyön painopistealueet, Pääesikunnan päätös 2017
- Teollinen yhteistyö HX hävittäjähankkeessa, VTV 2016
- Teollisen yhteistyön säännöt, TEM 2017
- Teollisen yhteistyön vaikuttavuus, Jukka Anteroinen ja Juha-Matti Lehtonen MPKK 2017

Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry
Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.puolustusteollisuus.fi
1534510-8

Valtioneuvoston periaatepäätös (2016) listaa Suomen puolustuksen kannalta kriittisimmät suorituskykyalueet ja niitä tukevat teknologiat. Jotta teollisuus kykenee ylläpitämään ja kehittämään tuotantoaan ja tuottamaan puolustusvoimien tarvitsemat tuotteet ja palvelut kaikissa turvallisuustilanteissa, tulee sillä olla jatkuvaa liiketoimintaa. Siten on ensiarvoisen tärkeää, että kriittisten suorituskykyalojen osalta teollisuudelle kohdistetaan tilauksia tasaisesti normaaliaikoina ja koko valtuusajalta.

Puolustusvoimien tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen tärkeys

Puolustusvoimien T&K -toiminnan tarve ja määrärahojen riittävyys korostuvat EU:n puolustustutkimus- ja suorituskykyhankkeissa sekä Puolustusvoimien strategisissa suorituskykyhankkeissa (Laivue2020 ja HX).

Suorituskykyjen kehittämisen kansainväliset mahdollisuudet lisääntyvät EU:n tutkimus- ja suorituskykyhankkeiden myötä (Euroopan puolustusteollisuuden kehittämisohjelma ja puolustusrahasto). Yhteishankkeet voivat hyödyttää myös suomalaista alan teollisuutta. EU:n säännösten mukaisesti rahoitusta hakevan konsortion ja mukana olevien EU-/ETA-jäsenvaltioiden tulee kattaa EU-rahoituksen ulkopuolelle jäävät kulut. Puolustusvoimien T&K -rahoituksen pienuus heikentää oleellisesti suomalaisen teollisuuden mahdollisuuksia hyötyä puolustusrahastosta.

Strategiset hankkeet edellyttävät riittävää ymmärrystä järjestelmien tarkoituksenmukaisista suorituskykyvaatimuksista, elinkaarikustannuksista, huoltokonseptista ja järjestelmien kriisiajan käytön ja ylläpitämisen edellyttämästä kansallisen osaamisen kehittämisestä. T&K -toiminta on keskeinen osa myös näiden hankkeiden riskien hallintaa, sillä sen avulla voidaan riskejä sisältävät kehittämis- ja integrointitehtävät erottaa varsinaisesta hankinnasta.

Hallinnonalan T&K -toiminnalle ei valitettavasti esitetä omaa tilausvaltuuttaan eikä T&K -toiminnan suuruutta ole esitetty talousarvioesityksessä. PIA toistaa jo aikaisemmin esittämänsä näkemyksensä siitä, että määrärahatason on oltava riittävä ja että T&K -toiminnan vaativan pitkäjänteisyyden takia toiminnalle tulisi olla oma tilausvaltuutensa.

Puolustusvoimien toimintamenot (27.10.01) ja Puolustusmateriaalihankinnat (27.10.18)

Materiaaliseen valmiuteen on suunniteltu käytettävän noin 1 198 miljoonaa euroa. Puolustusmateriaalihankintojen osuus on tästä 771 miljoonaa euroa. Puolustusvoimien toimintamenomäärärahoista on suunniteltu käytettävän lisäksi materiaalin kunnossapitoon ja joukkojen varustamiseen noin 427 miljoonaa euroa.

Erityisesti johtamisen sekä tiedustelun, valvonnan ja maalittamisen kehittämisohjelmassa on useampia hankkeita, joissa suomalaisella teollisuudella voisi olla suuri rooli. Näiden alueiden suorituskyvyt ja niitä tukevat teknologiat on määritelty kriittiseksi kansallisen turvallisuuden kannalta (VN periaatepäätös 2016). Lisäksi muissa kehittämisohjelmissa on mahdollisia hankkeita suomalaiselle teollisuudelle. Kriittisten

PUOLUSTUS- JA
ILMAILUTEOLLISUUS PIA RY

alueiden hankinnat tulisi suunnata kotimaahan Valtioneuvoston huoltovarmuuspäätöksen (2013) mukaisesti.

Teollisuuden vientiedellytysten tukeminen

Toimintamenomomentin perusteluissa huomioidaan teollisuuden viennin ja kansainvälistymisen edistäminen. Nämä suuruudeltaan vaatimattomat toimenpiteet ovat elintärkeitä suomalaiselle alan teollisuudelle. Toiminta tukee myös sotilaallista huoltovarmuutta vahvasti. Jotta Suomessa toimiva puolustusteollisuus kykenee tukemaan puolustusvoimia, tulee sillä olla asiakkaita myös muualla. Samalla on korostettava, ettei Suomi saa vientilupapolitiikallaan asettaa suomalaista teollisuutta eriarvoiseen asemaan kilpailijoihinsa nähden.

Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.puolustusteollisuus.fi
1534510-8